

BIRDLIFE INTERNATIONAL

// Barbara Vidmar

VSI ZA NARAVO, NARAVA ZA VSE

Če ne bomo govorili o jastrebih in učinkovito ukrepali zdaj, bodo mnoge vrste izumrle že v času našega življenja. Na sliki je kapski plešec (*Gyps coprotheres*).

foto: **Marietjie Froneman**

» **K** akršna koli že bo prihodnost, še vedno bomo tukaj, z dejstvi in analizami, ki jih bomo uporabili za reševanje težav na terenu,« je zapisal v uvodniku revije BirdLife International Luca Bonaccorsi, še pred kratkim njen glavni urednik. In če pregledamo le najnovejše BirdLife-ove novice, nam je takoj jasno, da se težav pri varovanju narave verjetno ne bomo nikoli odkrižali. Dela je torej za vse nas dovolj.

Začetki organizacije BirdLife segajo v daljno leto 1922. Takrat še z imenom International Council for Bird Preservation (ICBP – Mednarodni svet za ohranitev ptic), so se ji že v prvih treh letih delovanja pridružile članice s petih celin. ICBP se je kmalu razvil v široko omrežje posameznikov in organizacij, ki sta jih vodili predanost do raziskovanja in varstva ptic ter skrb zaradi naraščajočega upadanja populacij ptic in izginjanja njihovih življenjskih prostorov. Leta 1993 je bil ICBP preoblikovan v BirdLife International, ki je takrat združeval 20 partnerjev, danes pa združuje več kot 120 nevladnih okoljskih organizacij z vsega sveta.

BirdLife ima trenutno devet globalnih programov in vsak od njih se ubada s specifičnimi naravovarstvenimi temami, kot so klimatske spremem-

be, izumiranje vrst, območja in življenjska okolja, invazivne tujerodne vrste itd. Tem so v podporo posamezni regionalni programi, ki omogočajo partnerstvu sodelovanje pri skupnih prioritetah.

Za občutek, kakšne težave BirdLife rešuje skupaj s svojimi partnerji, je v nadaljevanju navedenih le nekaj uspešnih primerov s področja varstva ptic in njihovih življenjskih prostorov.

REŠIMO JASTREBE!

Jastrebi so del človeške kulture, ne glede na to, da morda komu na prvi pogled niso všeč. Zaradi uporabe diklofenaka, protivnetnega zdravila za zdravljenje živine, so na indijskem podkontinentu doživeli enega najhitrejših upadov populacije. V manj kot desetih letih je bilo z obličja Zemlje izbrisanih kar 99 % populacije štirih vrst jastreb, ki so se hranili z mrtvimi živalmi, zdravljenimi z diklofenakom. BirdLife je z veliko truda dosegel prepoved uporabe veterinarskega diklofenaka v Indiji, Nepal, Pakistanu in Bangladešu, s čimer so se populacije jastreb počasi vendarle stabilizirale. A žal za zdaj še zdaleč niso takšne, kot so bile pred tem.

Neprijetno presenečenje pa smo, vsaj glede na izkušnje na indijskem podkontinentu, doživeli v Evropi, kjer je bila pred tremi leti dovoljena uporaba diklofenaka. BirdLife od takrat naprej zahteva njegovo prepoved, saj obstajajo alternativna zdravila, ki so prav tako učinkovita in cenovno ugodna hkrati. Evropski BirdLife-partnerji so leta 2016 zahtevo po prepovedi podkrepili še z raziskavo, ki je pokazala, da diklofenak v Španiji pomori med 715 in 6389 jastrebov na leto.

Skrb pa v zadnjih nekaj letih vzbuja tudi velik upad populacij afriških vrst jastrebov, saj so nekatere na robu izumrtja. Jastrebi kot mrhovinarji »čistijo« pokrajino in preprečujejo širjenje različnih boleznih. BirdLife v kampanji Rešimo afriške jastrebe poziva k boju proti zastrupljanju živali in regulaciji uporabe kmetijskih kemikalij.

STRNADOM SE OBETAJO BOLJŠI ČASI

Vsako leto Francozi med jesensko selitvijo ujamejo okoli 30 tisoč vrtnih strnadov (*Emberiza hortulana*), ki jih potem poredijo in nazadnje utopijo v konjaku ter spečejo. Gurmani ptice pojedjo z zavezanimi očmi, saj naj bi to zagotavljalo, da se bogate arome med jedjo (cele ptice) ne izgubijo. A francoski gurmani bodo morda kmalu ostali brez vrtnega strnada na svojem meniju, saj se je francoski minister za ekologijo zavezal, da bo končal lov nanje. LPO, francoski BirdLife-partner, se sicer že desetletje zavzema za prepoved lova na te ptice.

Podobno zgodbo lahko spremljamo na drugem koncu sveta, in sicer v azijskih državah. Na Japonskem so že v 90. letih prejšnjega stoletja zabeležili velik upad populacije vrbjega strnada (*Emberiza aureola*), ki ga na Kitajskem poznajo kot »riževo ptico« in jo še danes, kljub prepovedi, lovijo za hrano. V zadnjih dveh desetletjih je bil ocenjen približno 95-odstotni upad populacije te vrste, zato bo BirdLife na podlagi raziskav te vrste do leta 2019 pripravil mednarodni načrt varstva vrbjega strnada, v teku pa je že ozavešanje splošne javnosti v azijskih državah.

KO OTOKE OČISTIŠ TUJERODNIH INVAZIVNIH VRST

Mednarodna ekipa naravovarstvenikov, med katerimi so bili tudi člani BirdLife International in SOP Manu (BirdLife v Francoski Polineziji), se je pred dvema letoma odpravila na odročno skupino otokov Acteon & Gambier v Pacifiku ter se lotila čiščenja tujerodnih invazivnih vrst. Za njimi so leta načrtovanja dela, zbiranja sredstev, 165 helikopterskih letov, neprespane noči, nevarna srečanja z morskimi psi, da so lahko odstranili tujerodne invazivne vrste z otokov. A cilj je dosežen, kajti s svojim neutrudnim delom so zagotovili primerno življenjsko okolje za mnoge avtohtone živalske in rastlinske vrste, med njimi tudi izredno redko polinezijsko grlico (*Alopecoenas erythropterus*) in tahitijskega prodnika (*Prosobonia parvirostris*). Pričakujejo, da bo imelo od projekta korist tudi 19 morskih vrst ptic. Kot se je izkazalo, so pridobili tudi domačini, ki zdaj, ko na otokih ni več podgan, pridelajo dvakrat več kopre, ki je poglavitni vir zasluzka na teh izoliranih otokih.

Oddaljene in večinoma nenaseljene skupine otokov **ACTEON & GAMBIER** v jugovzhodni Francoski Polineziji so dom številnih ogroženih in endemičnih prostoživečih živali.

foto: **Steve Cranwell / BirdLife**

Kritično ogrožen legvan vrste *Brachylophus vitiensis* s Fidžijskih otokov

foto: **Rob Berends / Flickr**

BirdLife International je najstarejša mednarodna naravovarstvena organizacija, ki se zavzema za ohranitev ptic, njihovih življenjskih prostorov in biotske pestrosti, s poudarkom na sodelovanju z ljudmi, kar vodi v trajnostno rabo naravnih virov.

V kampanji #NatureAlert (Alarm za naravo) smo zbrali več kot 520.000 podpisov evropskih državljanov, ki so izrazili podporo ohranitvi obeh evropskih direktiv. Na sliki so veliki prodniki (*Calidris canutus*).

foto: **Danny Green**

NEZDILNICE REŠUJEJO ARE

Modrogrlo aro (*Ara glaucogularis*) najdemo le v tropski savani Llanos de Moxos na severu Bolivije. Leta 1984, ko so prepovedali njen izvoz, je bila že na pragu izumrtja predvsem zaradi preprodaje za domače ljubljence. Papige sicer gnezdijo v prostornih duplih dreves, vendar so na tem območju živinorejci zaradi paše živine posekali večino dreves. Že od leta 2006 pa se organizacija Armonía (BirdLife v Boliviji) trudi, da bi papigam pomagala pri gnezditvi z nameščanjem gnezdilnic. V enajstih letih se je izvalilo 71 mladičev, kar je izjemen uspeh glede na velikost celotne populacije ptic, ki šteje med 50 in 249 odraslih osebkov. Letos se je v gnezdilnicah izvalilo devet mladičev, katerih starši so se prav tako izvalili v gnezdilnicah, odkrili pa so tudi novo gnezdišče, kar daje upanje, da se bo populacija te vrste papige v prihodnje še povečala.

PTICE POVEZUJEJO LJUDI

Izkazalo se je, da je ključ do uspeha pri delu BirdLife partnerjev tudi izobraževanje in vključevanje lokalnega prebivalstva v praktično delo ohranjanja narave. Lokalni BirdLife partnerji po vsem svetu vsako leto povabijo k sodelovanju ljubitelje ptic in narave, da se jim pridružijo pri mnogih izobraževalnih aktivnostih in drugih dogodkih. Bistvo učinkovitega in trajnostnega varstva narave je namreč prav delo z ljudmi.

Še posebej zanimivi so dogodki ob pomladnih in jesenskih selitvah ptic. Vsako leto mnogi evropski BirdLife partnerji, med katerimi je tudi DOPPS, organizirajo spomladansko spremljanje prvih prihodov ptic selivk v naše kraje v akciji Pomlad prihaja!

(ang. Spring Alive), prvi vikend oktobra pa v akciji, poimenovani Evropski dan opazovanja ptic (Euro-Birdwatch), povabijo ljubitelje ptic k opazovanju, prepoznavanju in štetju ptic selivk, ko se množično selijo v svoja prezimovališča proti jugu.

VSI ZA NARAVO, NARAVA ZA VSE

Evropska komisija je bila leta 2015 odločena, da bo v škodo varstva narave spremenila najbolj učinkovita predpisa, ki ščitita evropsko naravo, in sicer Ptičjo in Habitatno direktivo. A 48 evropskih BirdLife partnerjev ni sedelo križem rok, saj so v kampanji #NatureAlert (Alarm za naravo) skupaj z nekaterimi drugimi naravovarstvenimi organizacijami (WWF, Friends of the Earth Europe, European Environmental Bureau), skupinami in posamezniki zbrali več kot 520.000 podpisov evropskih državljanov, ki so izrazili podporo ohranitvi obeh evropskih direktiv. Dvoletna bitka za naravo, v kateri je bil dejaven tudi DOPPS, se je zaključila decembra 2016, ko so se v Evropski komisiji končno odločili, da bodo direktivi ohranili. Delo pa s tem še ni končano, saj je treba direktivi uresničevati še bolj učinkovito in poskrbeti, da bo varstvo narave tudi ustrezno finančno podprto.

»Vsi za naravo, narava za vse«, nekoliko prirejen moto iz dela Trije mušketirji Alexandra Dumasa, ki so si ga v BirdLife International izposodili prav za to kampanjo, se vsakič sproti izkaže kot izjemno učinkovito orodje za varstvo narave. Poleg tega tudi izvrstno predstavlja bistvo same organizacije, v kateri njeni partnerji vsak dan združujemo moči v neutrudni obrambi narave, ne glede na to, ali je to na naših vrtovih ali pa daleč proč od njih.

BIRDLIFE INTERNATIONAL V ŠTEVILKAH:

- združuje več kot 120 nevladnih organizacij z vsega sveta
- ima skoraj 3 milijone članov in več kot 7 milijonov podpornikov
- zaposluje okoli 8000 oseb in ga podpira okoli 5000 prostovoljcev
- sodeluje s 4000 lokalnimi skupinami na več kot 1000 Mednarodno pomembnih območjih za ptice

Ocenjeno je, da v Franciji lovci vsako leto nezakonito ujamejo okoli 500 tisoč ptic.